

Bachelor sykepleie – Legemiddelhåndtering i kliniske studier

Praksisstedets ansvar

Det framkommer av Legemiddelhåndteringsforskriften at praksisstedet ved virksomhetsleder, er ansvarlig for å sette seg inn i gjeldende lover og forskrifter. I følge Helsedirektoratet (2015) *skal ikke en student ha selvstendig myndighet til å håndtere legemidler*. Opplæringen skal derfor foregå ved at autorisert helsepersonell, med kompetanse innen legemiddelhåndtering, er tilstede og kontrollerer. Dette gjelder i utgangspunktet alle stadier av legemiddelhåndteringen fra istandgjøring, kontroll til utdeling.

Vurdering av student og situasjon

Helsedirektoratet (2015) peker på at Legemiddelhåndteringsforskriften ikke er til hinder for at studenter gradvis kan opparbeide seg kompetanse og dermed selvstendighet i legemiddelhåndtering. Hvor tett oppfølging studenten må ha og hvorvidt en student skal gis mer selvstendige oppgaver må vurderes ut fra studentens kompetanse og hvilken oppgave det er snakk om.

En vurdering av studentens kvalifikasjoner (teoretisk kunnskap, progresjon i studiet, erfaring og evne til å vurdere og mestre uventede situasjoner) kan gi grunnlag for at det kan være tilstrekkelig at praksisveileder er lett tilgjengelig, dvs. at veileder ikke behøver å være fysisk tilstede når studenten utfører legemiddelhåndtering.

På samme måte som for annet helsepersonell må kompetansen vurderes opp mot hvilke oppgaver det er snakk om (hvilke pasienter, hvilke legemidler, administrasjonsmåter mv.). Det vil være virksomhetsleder som må angi hvordan studenter kan delta i legemiddelhåndtering.

Studentens ansvar

Sykepleierstudenter defineres som helsepersonell (jf. Helsepersonelloven §3) og reguleres av Helsepersonelloven i kliniske praksisstudier. Studenten har ansvar for å sette seg inn i og forholde seg til de rutiner og retningslinjer som gjelder for håndtering av legemidler på praksisstedet. Sykepleierstudenten står personlig og juridisk ansvarlig for egne handlinger, og er pliktig til å si fra om behov for veiledning og opplæring (jf. Helsepersonelloven §4). Studenten kan ikke på egen hånd utføre oppgaver i legemiddelhåndtering, men han/hun kan få mer selvstendig rolle i legemiddelhåndteringen etter hvert som kvalifikasjonene er ervervet.

Referanser

Forskrift om legemiddelhåndtering (2015). Forskrift om legemiddelhåndtering for virksomheter og helsepersonell som yter helsehjelp. FOR-2008-04-03-320.
Legemiddelhåndteringsforskriften med kommentarer (2015). Rundskriv IS-7/2015.
Helsepersonelloven (1999). Lov om helsepersonell m.v. LOV-1999-07-02-64.

Veileder for progresjon i sykepleierstudenters legemiddelhåndtering i kliniske praksisstudier:

1. Studieår	2. Studieår (i tillegg pkt. under 1. studieår)	3. Studieår (i tillegg pkt. under 1. og 2. studieår)
<ul style="list-style-type: none"> • Studenten er kjent med legemiddelhåndteringsprosessen. • Studenten kjenner til begreper som inngår i legemiddelregning. • Studenten anvender ren og aseptisk teknikk ved håndtering av legemidler. • Studenten setter seg inn i rutiner for istandgjøring og utdeling av legemidler ved praksisstedet. • Studenten skal ved utdeling forsikre seg om at riktig legemiddel gis til riktig pasient, i riktig dose til riktig tid • Studenten har bred kunnskap om minst to legemidler som er ordinert til en pasient. • Studenten er bevisst sin egen begrensning og opptrer aktsomt i praktisk legemiddelhåndtering • Studenten kan, med instruksjon og tilsyn av praksisveileder, istandgjøre og dele ut legemidler til pasient. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten har kunnskap om legemiddelhåndteringsprosessen • Studenten har bred kunnskap om legemidlene som er ordinert til minimum to pasienter. • Studenten følger opp minimum to pasienter og observerer og dokumenterer virkning/ bivirkninger av legemiddelbehandling. • Studenten er bevisst egen rolle og ansvar i forhold til legemiddelhåndtering • Studenten kan, med instruksjon og tilsyn av praksisveileder, istandgjøre og dele ut legemidler til pasient. 	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten anvender kritisk refleksjon i legemiddelhåndteringsprosessen og deltar i legemiddelgjennomgangen til flere pasienter. • Studenten skal reflektere over indikasjon for legemiddelbehandling og pasientens tilstand før administrering. • Studenten skal reflektere over legemiddelets virkning, bivirkning og effekt og se dette i sammenheng med sykepleie til pasienten (inkl. rapportering og dokumentasjon). • Studenten kan etter en individuell vurdering istandgjøre og dele ut legemidler selvstendig med praksisveileder lett tilgjengelig. • Studenten skal ha innsikt i systematisk forbedringsarbeid av legemiddelhåndtering og skrive forbedringsmeldinger (avviksmeldinger) når dette er relevant.